

ΕΥΛΑΛΙΑ ΠΟΝΤΟΥ.

ΔΡΑΜΑ.

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

ΥΠΟ

ΦΡΕΔΕΡΙΚΟΥ ΣΟΥΔΙΕ.

(συνέχεια ἴδε ρύλλ. Β').

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

Ἡ Σκηνὴ παριστᾷ ἐργοστάσιον ζωγράφου. Μεγάλῃ θύρᾳ εἰς τὸ βάθος. Μικραὶ θύραι ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων. Ὁκρίδας, γραφεὶον κεκλεισμένον, ἀνάκλιντρον, διάφορα καθίσματα, παλαιὰ ἐπιπλᾶ καὶ παλαιαὶ πανοπλῖσι, τύποι, κ.τ.λ.

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ, ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ, ΠΑΥΛΟΣ
ΒΕΡΜΟΝ ΚΑΙ ΔΕΝΝΕΒΙΑ.

[Ὁ Γαζερῶτος κάθηται εἰς θέσιν εἰκονογραφουμένου. Ὁ Λαβινιάν εἰκονογραφεῖ αὐτόν. Ὁ Παῦλος ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καπνίζει. Ὁ Δεννεδίλ κάθηται ἀντιστρόφως ἐπὶ καθέδρας].

ΠΑΥΛΟΣ.

Χμ! Ἴδου κόμη, καὶ κόμη ὠραιοτάτη.

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

(παρατηρῶν)

Ναί, εἶναι ἐπιτυχὲς τὸ ἄνω μέρος τῆς κεφαλῆς μου, κύριε Λαβινιάν, ἀλλὰ, μοὶ φαίνεται, ὅτι κατὰ λείπει ἀκόμη.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Πιθανόν· κύριε Γαζερῶτε, προσθέτομεν ὅ,τι λείπει.

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

(καθήμενος ἐκ νέου).

Ἴδου, ἐκεῖ εἰς τὸ μέτωπον, νομίζω ὅτι δὲν διεγράψατε ἀρκούντως. . .

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Πιθανόν, τὸ διαγράφωμεν.

ΠΑΥΛΟΣ

Ἐμπρός! ἔσο συγκαταβατικὸς Λαβινιάν, σχεδιάσον αὐτῷ μίαν κεφαλὴν φιλοσόφου, μίαν κεφαλὴν ἐκλεξίμου.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

(πρὸς τὸν Γαζερῶτον καὶ ἐξακολουθῶν ζωγραφῶν).

Ὀλίγον πρὸς τὰ ἀριστερά.

ΠΑΥΛΟΣ

(πρὸς τὸν Λαβινιάν).

Διότι, φίλτατέ μου, ὁ κύριος Γαζερῶτος προτίθεται νὰ λιθογραφήσῃ τὸ σχεδιάσμα σου καὶ ἅμα ἐπιστρέψῃ εἰς Μονπελλιάρδον θὰ στείλῃ τοιοῦτοτρόπως ἀντίτυπα τῆς εἰκόνης τοῦ πρὸς πάντας τοὺς ἐκλογεῖς τῆς ἐπαρχίας του. Ἄνθρωπος λιθογραφημένος εἶναι τι ἐξαιρετικὸν καὶ σημαίνει κάπως εἰς τὴν πολιτικὴν.

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Ἀπὸ ἐνὸς σχεδὸν ἔτους τὴν αὐτὴν μεταχειρίζεσθε ἀστείότητα, κύριε Παῦλε Βερμόν, καὶ σὰς συμβουλεύω νὰ τὴν ἀλλάξῃτε.

ΠΑΥΛΟΣ

(ἐγειρόμενος).

Ἄ, κύριε Γαζερῶτε, οἱ ἀστεῖσμοί μου ὅπως καὶ αἱ ἐχθροπάθειά μου, διαρκοῦσε πολὺν καιρόν. Δὲν ἐλησμόνησα ὅτι ἐξ αἰτίας σας ὀλίγου ἐδέησε νὰ ἀπωλέσω τὴν κληρονομίαν τῆς καλῆς μου θείας κυρίας Δὲ Σουβιράν, καὶ δὲν σὰς εἶμαι πολὺ εὐγνώμων διὰ τὰς ἀγαθὰς σας προθέσεις.

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Κύριε Παῦλε Βερμόν, ἐν ἐγκλημα ἀπέδωκεν ὑμῖν τὴν κληρονομίαν ἐκείνην· ἡ διαθήκη ἐκλάπη.

ΔΑΝΝΕΒΙΑ

Τοῦτο εἶναι μύθος· δὲν ὑπῆρχε διαθήκη.

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Πόθεν τὸ γνωρίζετε;

ΔΕΝΝΕΒΙΑ

Ἦμην τότε εἰς τὸν τόπον, νομίζω.

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Τὴν νύκτα καθ' ἣν ἐκλάπη;

ΔΕΝΝΕΒΙΑ

Γνωρίζετε καλῶς τὸ ἐναντίον· καὶ ὅτι εὐτυχῶς δι' ἐμὲ τὴν νύκτα ἐκείνην ἐκοιμώμενη ἦσυχος δέκα λεύγας μακρὰν.

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Γνωρίζω ὅτι τοῦτο ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ἀνακρίσεων.

ΔΕΝΝΕΒΙΑ

Τί ἐννοεῖτε μὲ τοῦτο;

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Ἐννοῶ ὅ,τι μοι ἀρέσκει.

ΔΕΝΝΕΒΙΑ

Κύριε Γαζερῶτε...

ΠΑΥΛΟΣ

Ἐ, τώρα, θὰ δυσανεξτηθῇς μὲ τὸν κύριον Γαζερῶτον; Εἶναι ἀγαθὸς ἄνθρωπος κατὰ βίθος... Μολονότι ὄνειρεύεται διαθήκας... ἀλλὰ, τέλος πάντων, ἡ ἔνοχος ἀνευρέθη.

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Ἐννοεῖτε τὴν Εὐλαλίαν;

ΠΑΥΛΟΣ

Μοι φαίνεται ὅτι αἱ καταδιώξεις αἱ ἐνέργησες οὐδεμίαν περὶ τούτου ἀφῆκον ἀμφιβόλῃ. Ἡ μικρὰ ἐκείνη κυρὴ ἥτις ἐπιπλύνως ἔμενε πλησίον τῆς θείας μου καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ πατρὸς τῆς, ἐναντίον τῆς θελήσεως ὅλων... Ἡ νοσοκόμος ἐκείνη ἡ ἀποκοιμηθεῖσα δι' ὅτιου ὕπερ ἡ Εὐλαλία εἶχεν ὑπεξαίρεσις... ἔπειτα νεᾶνις ἥτις δραπετεύει καὶ αὐτοκτανεῖ...

ΔΕΝΝΕΒΙΑ

Τὸ πτώμα τῆς δὲν ἀνευρέθη εἰς τὸν καταρράκτην.

ΠΑΥΛΟΣ

(χαμηλῇ τῇ φωνῇ)

Ἐλα δά! γίνεσαι ἡλίθιος.

ΔΕΝΝΕΒΙΑ

(ὡσαύτως)

Συλλογίζομαι τὴν πτωχὴν ἐκείνην κόρην.

ΠΑΥΛΟΣ

Εἰς τὴν διάβολον αἱ ὑποθέσεις... Ὁ Θεὸς ἀναπαύσει τοὺς ἀποθανόντας... Ἀλλῶς τε ἀκούω ἐρχομένην τὴν ὡραίαν Κορνηλίαν.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Ἡ σύζυγός μου!... Παῦλε, ἐλπίζω ὅτι θὰ φερθῇς φρονίμως καὶ δὲν θὰ τὴν ξεμυαλίσης...

ΠΑΥΛΟΣ

Ὅχι δὲ Λαβινιάν! μὴ τυχὸν ζηλοτυπεῖς;... διότι ὅταν ἦτο ὁ μαθητευόμενος Δουβουᾶ, προσέφερον τὴν λατρείαν μου... εἰς τὸ πρότυπον αὐτὸ ὅλων τῶν χαρίτων;...

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

(κατ' ἰδίαν)

Ἄ! ἐὰν δὲν μ' ἐπλήρωνες τόσον ἀφαιδῶς τὰς οἰκίας μου θὰ σὲ διόρθωνα!

ΔΕΝΝΕΒΙΑ

Ἦγνόουν ὅτι ὁ κ. Λαβινιάν εἶναι νυμφευμένος.

ΠΑΥΛΟΣ

(χαμηλῇ τῇ φωνῇ)

Εἶναι... καὶ... θὰ ἰδῇς...

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ ΚΑΙ Οἱ ΑΝΩΤΕΡΩ

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

(εἰσερχομένη καὶ μετὰ φωνῆς ἐπιπληκτικῆς)

Λοιπὸν, Εὐγένιε, θὰ ἔλθῃς νὰ προγευματίσης τὸ φαγητὸν θὰ χαλάτῃ.

ΠΑΥΛΟΣ

(πρὸς τὸν Δεσφιῆ)

Ἀκούεις;

ΔΕΝΝΕΒΙΑ

(κατ' ἰδίαν)

Τῷ ὄντι.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Ἄ, συγγνώμην, κύριε Γαζερῶτε, ἐνόμιζα ὅτι ἐτελειώσατε,

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Ἐτελειώσατε!

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Πῶς ;

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Τίποτε.

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Ἀκόμη, κυρία.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Καλὴ ἡμέρα, Παῦλε.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

(πρὸς τὸν Γαζερῶτον)

Εἶναι ἡ σύζυγός μου.

ΠΑΥΛΟΣ

Κυρία Λαβινιάν, μοὶ ἐπιτρέψατε νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸν φίλον μου Δεννεβίλ, φθάσαντα κατ' αὐτὰς ἐξ Ἰταλίας :

ΔΕΝΝΕΒΙΑ

Καὶ ὅστις λογιζέται εὐτυχής, κυρία, προσαγορεύων τοσοῦτον διακεκριμένον πρόσωπον.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Κύριε τοῦτο μὲ κολακεύει, καὶ . . . σᾶς εἶμαι εὐγνώμων.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Σᾶς εἶμαι εὐγ. . .

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Πῶς ;

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Τίπατε, ἤθελον νὰ σ' εἶπω, φιλτάτη μου, ὅτι οἱ δύο αὐτοὶ κύριοι προγευματίζουν μαζὶ μας.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Λοιπὸν ! ἴσα ἴσα πρέπει νὰ ταχύνης, διότι γνωρίζεις καλῶς ὅτι ἡ κυρία Βελόμ. . .

ΠΑΥΛΟΣ

Βελόμ ! . . ποία εἶναι αὐτή ;

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Μία χορεύτρια ἥτις στέλλει τὴν εἰκόνα της εἰς τὴν Ρωσσίαν ὡς δεῖγμα προτιθεμένη νὰ μεταβῇ ἐκεῖσε.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Εἶναι μία ἐταιρία ἀνώνυμος, ἰδρυθεῖσα πρὸς διάδωσιν τῶν γαλλικῶν εὐτραπέλων χορῶν εἰς τὰς βορείους θαλάσσας. . .

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Ἐν τούτοις, τῇ ὑπεσχέθης νὰ τελειώσης σήμερον τὰς κνήμας της . . . καὶ ἰδοὺ ἐγώ. . .

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Πῶς ὑμεῖς ;

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Ἀφίνω ὅτι πρέπει νὰ σταθῶ καὶ διὰ τὴν ῥάχιν τῆς κομίσσης Δεσιβρύ.

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Πά ! τῆς κυρῆς ἐκείνης ;

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Διὰ τὸν ὑψηλὸν τράχηλον τῆς λαίδου Κλαρενδῶνος καὶ διὰ τὸ στήθος τῆς μικρᾶς Βαρονίδος Δεμεναίῦ.

ΠΑΥΛΟΣ

(σχηματοποιῶν).

Τῆς μικρᾶς Βαρονίδος . . ἥτις εἶναι τόσον ἱσχνή . . τόσον.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Καὶ τί μὲ τοῦτο ; . . . δὲν εἶμαι ἐγὼ ἐδῶ !

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Καλὰ, καλὰ ! δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ διασαλπίζης.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Ἄρες με ἥσυχον. Ἐγὼ φροντίζω τόσον δι' αὐτὰς τὰς κυρατσίσσας καὶ καταβάλλω ψυχὴν καὶ σῶμα ὅπως χρησιμεύω ὡς πρότυπον διὰ τὰς εἰκόνας των. Σὲ κολακεύω ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἐσπέρας διὰ νὰ ταῖς κάμνης ὁτρύν σφιγγὸς στόμα ἐν σχήματι καρδίας καὶ ὀφθαλμοὺς χυτὸς ὡς ἀμύγδαλα, αὐταὶ οὔτε κἂν μὲ χειριτῶσι.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Ὅσφον σφυκὸς ὄχι σφιγγὸς . . . καὶ ὀφθαλμοὺς. . .

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Τί μουρμουρίζει όλονέν; . .

ΠΑΥΛΟΣ

Λέγει περὶ τῆς ὁσφύος τῆς σφυκκός. . .

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Μήπως θέλετε καὶ ὑμεῖς νὰ διορθώσετε τὸ λεκτικόν μου; . . Βλέπετε ἐκεῖ! Εἶναι πόσον πολυμαθὴς εἰς τὴν σύνταξιν ὁ φιλτατος Παῦλος, ὁ ὁποῖος μίαν ἡμέραν μοὶ ἔγραψε: σὲ περιμένω φιλητάτη ψυχὴ . . . ἀντὶ νὰ μοὶ γράψῃ φιλητάτη φίλη.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Κυρίε Λαβινιάν. . .

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Λοιπὸν! Ὑστερα; . .

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Πῶς ὕστερα . . . ὕστερα . . .

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Ἔχεις δίκαιον . . . ἦτο πρὶν, δὲν ἦτο ὕστερα.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Πρὶν ἢ ὕστερα. . . σὰς παρακαλῶ νὰ ἦσθε ὀλιγώτερον μεταδοτικὴ περὶ τοῦ παρελθόντος σας. . .

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Τὸ γνωρίζω, τὸ αὐτὸ συμβαίνει ὅταν σοιόμιλῶ καὶ περὶ τῆς μητρός μου. . .

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Τῆς μητρός σου . . . Τέλος πάντων ἔχεις ὄρεξιν νὰ μέ. . .

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Λέγε . . . ὀγκάνιζε ἂν δὲν βαρύνεσαι . . . (συνομιλεῖ χαμηλῇ τῇ φωνῇ).

ΔΕΝΕΒΙΑΔΑ

(πρὸς τὸν Παῦλον),

Δὲν μὴ λέγεις θὰ γνωρίσωμεν καὶ τὴν μητέρα;

ΠΑΥΛΟΣ

Ἀδύνατον τὴν φιλάττουσιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν. . .

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

(χαμηλῇ τῇ φωνῇ)

Ἀρκεῖ! ἀρκεῖ ἕως ἐδῶ.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Ἀρκεῖ, ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ. . .

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Κυρία Λαβινιάν!

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Κύριε Λαβινιάν!

ΠΑΥΛΟΣ

Σιωπὴ! . . . εἰδ' ἄλλως τὸ πρόγευμα θὰ διέλθῃ μὲ φιλονεικίας.

ΔΕΝΕΒΙΑΔΑ

Ἐννοῶ, κυρία, ὅτι σὰς ἐνοχλεῖ τὸ νὰ χρησιμεύητε ὡς πρότυπον εἰς τὰς εἰκόνας τοῦ συζύγου σας. Ἐξ ἄλλου ὁμως θὰ ὑπερηφανεύεσθε ὅταν εἰσέρχονται εἰς τὸ ἐργαστάσιον αὐτὸ καὶ ἀκούεται τοὺς ἐπαίνους.

ΠΑΥΛΟΣ

Τὰ περιπλέκεις. . .

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Δὲν ἐννοεῖτε, κύριε, καὶ δὲν ἔχω τίποτε κοινὸν μὲ αὐτὰς τὰς εἰκόνας.

ΔΕΝΕΒΙΑΔΑ

Πῶς αἱ εἰκόνας αὗται. . .

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Δὲν εἶναι ἐδικαί μου, οὐδὲ τὸ ἐργαστάσιον εἶναι κτήμα μου.

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Πῶς!

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Εἶναι ἐνὸς φίλου ὅστις, μοὶ τὸ ἐδάνεισεν ἀπελθὼν εἰς Ἑλβετίαν καὶ ὅστις, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του, εὐχρηστέηθη νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ ἕως αὐτῆς ἐταιμασθῇ τὸ ἰδικόν μου, νὰ ἐργάζωμαι εἰς τὸ ἐργαστάσιον τοῦτο τὸ ὅπῃον συγκοινωνεῖ διὰ τῆς μικρᾶς αὐτῆς θύρας (δεικνύει τὴν πρὸς τὴν εἰσόδον) μὲ τὴν οἰκίαν ἣν κατοικῶ.

ΠΑΥΛΟΣ

Ἄλλως τε ὁ κ, Ἑμμανουήλ Τορσὺ δὲν ἐργάζεται πολὺ, καθόσον οὐδέποτε τὸν ἀπὴντησια ἀφ' ἧς ἐρχομαι ἐνταῦθα.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Ἰδιαίτεραι ὑποθέσεις. . .

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Καὶ τί ἰδιαίτεροι !

(κρούεται ἡ θύρα).

ΠΑΥΛΟΣ καὶ ΔΕΝΝΕΒΙΑΔ

Ἐμπρός. . .

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Ἐλαφρὸν κτύπημά ! . . πάλιν καμμία κυρα-τσάιτσα ἤτις ἐρχεται νὰ ἐμβιβασθῇ. (κρούεται ἐκ νέου ἡ θύρα). Ἐμπρός λοιπόν ! (Ὁ Μερκῆσιος ἐμφανίζεται).

(ἀκολουθεῖ)

ΟΙΟΣ Ο ΒΙΟΣ,

ΤΟΙΟΥΤΟΣ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

Ἐρωτηθεὶς ὁ Καῖσαρ, ποῖος θάνατος εἶναι ὁ ἀρεστότερος; ἀπεκρίνατο «ὁ ἀπροσδόκητος», καὶ εἰκότως· τὸ θνήσκεν εἶναι πράξις βιαία, πρὸς ἐκτέλεσιν δὲ βιαίων πράξεων ἀπαιτεῖται δύναμις· τούτου ἕνεκεν τελευτᾷ ὁ νέος ἀσυγκρίτως εὐκολώτερον τοῦ γέροντος. «Ὡς μὴ διακυβεύσῃτε τὸν βίον, οὐδέποτε θὰ κερδήσῃτε τὸν βίον» ἀναφωνεῖ μετὰ τοῦ Σιλλέρου ἐνθουσιῶσα ἡ νεολαία. Ὁ γέρον τούαντίον κείποτε μετὰ περισκέψεως φεύγει τὸν θάνατον καὶ διὰ παντός ζητεῖ νὰ τὸν ἀπροσδόκητῇ καὶ διαμάσῃ· ἀλλ' οὐδεὶς ἄλλος πραγματικῶς τὸν ἀπ' αὐτοῦ φεύγει ἢ ὁ περιφρονῶν καὶ διώκων αὐτόν. ὁ δεινὸς δὲ διώκεται καὶ καταλαμβάνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τοῦ θανάτου. Ἀληθεύει μὲν ὅτι ὁ θάνατος δὲν καταλαμβάνει πάντας διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου· οὐχ' ἦτον ὅμως ὀρθόν ἦτο ὅπερ οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον ἀνά στόμα λόγιν «ὅπως ζῆς οὕτω θὰ ἀποθάνῃς (uti vivis. ita ibis)» αὐτὸς ὁ Τάκιτος προεθυμήθη ν' ἀποδείξῃ τὸ ἀληθές τῆς ῥήτρας ἐκείνης ἐκ τῶν διαφόρων τρόπων

καθ' οὓς ἐτελεύτησαν πολλοὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων. Ὁ πολύστροφος, γυναικοφιλὴς καὶ χαριτέγλαστος Ὀκταβιανὸς ἀφῆκε τὸ πνεῦμα λέγων πρὸς τὴν σύζυγόν του «Διβία μέμνησο τοῦ ἡμετέρου γάμου καὶ χαῖρε» *Livia conjugii nostri memor vive et vale*) Ὁ Οἰεσπασιανὸς, ὁ κατὰ τὸν Σιπτιόνιον πολλάκις ἰσχυρίσθαις ὅτι ὁ Καῖσαρ ὀρεῖται νὰ περιμένῃ τὸν θάνατον ὀρθίος, ἀπέθανε παίζων, καθήμενος ἐπὶ θρόνου καὶ ὑπαινιττόμενος τὴν ἀποθέωσιν του διὰ τῶν λόγων «ὡς νομίζω, γίνομαι Θεός» (*ut puto, Deus fio*). Δολοφονούμενος ὁ αὐστηρότατος Γάλλος ἐπανέλαβε τὴν ῥήτραν δικαστοῦ τινος ἀφ' οὗτος μὲν, ἐάν φρονῇς ὅτι ὁ ἐμὸς θάνατος θὰ ὠφελήσῃ πῶς τὸν Ῥωμαϊκὸν δῆμον». Ὁ Σεπτίμιος Σεβήριος ἐτελεύτησε λέγων ὅτι καὶ ἐν ταῖς μάχαις εἶπεν «ἐστέ ἔτοιμοι μήπως τυχὸν λάβω ἀνάγκην νὰ δώσω νέην ἐπιταγήν». Ὁ σοφίαν ἐκ παιδῶν ποθήσας Γοίθιος ἀποθνήσκων ἀνέκραξε «περισσότερον φῶς, περισσότερον φῶς!» ὁ δὲ Βύρων, ὁ ἐνθους αἰετὸς τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς ἐλευθερίας αγῶνος «θάρος καὶ ἐμπρός!» Ὅπως ἐζήσαν οὕτως ἀπέθανεν ὁ τῆς Πολωνίας βασιλεὺς Αὐγουστος ὁ τρίτος, ὕστερον δὲ καὶ ὁ σοβαρτικὸς αὐτοῦ ὑπουργὸς κόμης Βρζλ, προβληθεὶς ὑπὸ ἀποπληξίας ἐν συμποσίῳ· προῖδὼν τὸ τέλος τοῦ βίου διέταξε νὰ παραπεθῇ ἐπὶ τὴν τράπεζαν ὁ ἀριστος συγκρικὸς οἶνος, ἐξέψυξε δὲ προπίνων εἰς ὑγείαν τῶν φίλων. Ἐσθρὸς τῶν διὰ γαστρὸς ἡδονῶν, ὁ τῆς Βρουνσέικης δούκισσας Ἑρρίκος Ἰούλιος (1613), ἀπέθανε κατὰ τὴν στιγμὴν πυρέσων ἐρχομὸς πέποντας καὶ ἔπασεν ὕδωρ πολὺ. Ὁ ἱατρὸς καὶ φίλος Φρειδερίκου τινὸς μεγάλου Λαμετρά ἐτελεύτησε φεγγὼν πολλὰ πύματα ὕδρων ἤτοι ἐδάδιων ἀλλὰ δυσπέπτων σπυγγῶν· ὁ δὲ ἐπίσκοπος Πασαβίας διεσπράγγη τρώγων τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ προσφιλεῖς βρώμα, ἀλλὰντας, ὕειον λίπος καὶ λάχανα τεταρχευμένα.

Θάνατον ἀπροσδόκητον ἐπήνεγκε πλέον ἢ ἄπαξ ἡ ὑπερβολὴ τῆς χαρᾶς. Ὁ πάπας Λέων ὁ δέκατος, ὁ ἐκ Μεδίκων καὶ γερκὸς τῆς κλιταρχίας προστατίας, ἀπέθανεν ὑπὸ ἐξάλλυτο χαρᾶς, ὅποτε ἤκουσαν ὅτι οἱ αὐτοκρατορικοὶ εἶχον τρέβῃ εἰς φυγὴν τοὺς Γάλλους. Ἀφορμὴν εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος τοῦ θανάτου εἶχε δώσει ποτὲ καὶ ὁ μέγας Λεϊβνίτινος κατακλιπὼν ἐν τῇ διαθήκῃ 16,000 ταλλήρων πρὸς τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ, τὸν ἱερέα Λέφλερ· τούτου ἡ σύζυγος, ἰδοῦσα